

Osavuositarkastus 3/2026
7785/00.01.03.00/2026

Aluehallitus 27.10.2026

Lisätiedot

Talousjohtaja Ismo Rouvinen
ismo.rouvinen@siunsote.fi
Puh. 013 330 4506

Päätösehdotus

Hyvinvointialuejohtaja Leivonen Kirsi:

Aluehallitus merkitsee osavuositarkastuksen 3/2026 sekä laadunhallinnan ja omavalvonnan raportin 3/2026 tiedokseen ja antaa ne edelleen tiedoksi aluevaltuustolle.

Päätös

Selostus

Pohjois-Karjalan hyvinvointialueella on valmisteltu tammi-elokuun tietojen perusteella 3. osavuositarkastus kuluvalta vuodelta. Aluehallituksen hyväksymän talousarvion täytäntöönpano-ohjeen mukaisesti toiminnan ja talouden toteutumista käsitellään kuukausittain johtoryhmässä ja aluehallituksessa. Lisäksi taloudesta ja sitovien tavoitteiden toteutumisesta raportoidaan osavuositarkastuksilla aluevaltuustolle, aluehallitukselle ja tarkastuslautakunnalle. Osavuositarkastuksia tehdään kolme kertaa vuodessa: tammi-maaliskuun, tammi-kesäkuun ja tammi-syyskuun tiedoilla. Neljäs eli viimeinen raportti on tilinpäätös, joka kattaa koko vuoden seurannan. Talouden toteutumista on arvioitava kokonaisuutena ja aluehallitukselle laaditaan tulossennuste sekä katsaus strategisten mittareiden ja tuottavuusohjelman toteumasta kuukausiraportoinnin yhteydessä.

Hyvinvointialueen tavoitteet ja niiden toteutumisen seurannassa käytettävät strategiset mittarit on johdettu palvelustrategian keskeisistä päämääristä.

1) Tavoitteenamme on, että toimintamme on asiakaslähtöistä ja laadukasta. Asiakaskokemusta mitataan NPS-suosittelevuodexin avulla kaikilla palvelutuotannon toimialueilla. Organisaatiosuodexiksi tavoitetasoksi on asetettu, että $NPS \geq 75$, eli syyskuun tulos 78,1 on yli tavoitearvon.

2) Tavoitteenamme on järjestää asukaillemme heidän tarvitsemansa palvelut oikea-aikaisesti ja lakisääteisissä ajoissa. Palvelujen saatavuutta arvioidaan "liikennevalomallin" avulla: punainen < 90 %, keltainen $90 \leq x < 100$ % ja vihreä 100 % palveluista toteutuu lakisääteisessä ajassa. Hyvinvointialueetasolla toimialueiden keskiarvo oli syyskuun lopussa 92,4 %, joka on tavoitteen alapuolella.

3) Tavoitteenamme on, että hyvinvointialueella on riittävä, osaava ja hyvinvoiva henkilöstö. Vuoden 2026 tavoitteena on, että henkilöstön lähtövaihtuvuus on enintään 6 %. Syyskuun lopussa lähtövaihtuvuus oli 3,4 %, joten toteuma on tavoitteessa.

4) Tavoitteenamme on, että toimintamme on taloudellisesti kestäväällä pohjalla. Hyvinvointialueen rahoitusmallissa vuosikate on tunnusluku, jonka perusteella tulevien vuosien lainanottovaltuudet määritellään. Vuoden 2026 päivitettyä tavoitteena on, että vuosikate on vähintään 23,8 milj. euroa. Syyskuun taloustietojen perusteella vuosikate olisi asettumassa noin 28,6 milj. euron tasolle, joten taloustavoite olisi toteutumassa.

5) Tavoitteenamme on, että olemme luotettava organisaatio asiakkaillemme ja työntekijöillemme. Työntekijäkokemusta mitataan eNPS-suosittelemisindeksi avulla. Tavoitearvoksi vuodelle 2026 on asetettu luku 20, joka määräytyy hyvinvointialueiden kansallisten tuloksien perusteella. Syyskuussa mittauksen perusteella koko organisaation eNPS-suosittelemiseksi on -9. Tulos ei ole tavoitteen mukainen.

Talousarvion laatimisen lähtökohtana on ollut Valtiovarainministeriön 22.9.2025 julkaisema laskelma, jonka mukaan Pohjois-Karjalan laskennallinen rahoitus olisi vuonna 2026 noin 933,7 milj. euroa. Siirtymätasaus kuitenkin pienentää laskennallista rahoitusta noin 55,0 milj. euroa, jolloin vuoden 2026 yleiskatteelliseksi rahoitukseksi muodostui noin 878,7 milj. euroa.

Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen valtionrahoitus on pienentynyt merkittävästi TA26-kirjaan sisällytetystä valtionrahoituksesta, jonka perusteella aluevaltuusto hyväksyi alkuperäisen taloussuunnitelman joulukuussa 2025. Tästä syystä hyvinvointialue haki kumulatiivisen alijäämän kattamisajan jatkamista vuoden 2029 loppuun. Aluevaltuusto hyväksyi kokouksessaan 9.6.2026 suunnitelman kertyneen alijäämän kattamiseksi ja samalla vuoden 2026 muutetun talousarvion. Jatkossa talouden toteumaa seurataan kuukausittain muutettuun talousarvioon verrattuna. Valtiovarainministeriö hyväksyi 21.9.2026 Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen hakemukseen alijäämän kattamiskauden jatkamisesta vuoteen 2029.

Tulosennusteen arvioidaan kuluvan vuoden lopussa olevan 8,3 milj. euroa ylijäämäinen, mikä olisi noin 5,3 milj. euroa muutettua talousarviota parempi tulos. Kumulatiivinen toimintakulujen kasvu edellisvuoteen verrattuna oli syyskuussa 3,1 %. Viime vuoden elokuulle kirjautui takautuvaa kiinteistöverojen palautusta, joka huomioiden

vertailukelpoinen toimintakulujen kasvu edellisvuoteen verrattuna on noin 2,4 %.

Tässä vaiheessa toimintakulujen arvioidaan alittavan muutetun talousarvion noin 3,4 milj. eurolla. Tällä hetkellä hyvinvointialueen talousarvion ylityspaineet tulevat valtaosin sosiaalipalvelujen toimialueelta, jossa on kaikkiaan noin 30,4 milj. euron ylitysuha alkuperäiseen talousarvioon verrattuna. Muutettuun talousarvioon ylitysuha on 2,8 milj. euroa. Muiden toimialueiden talousarvioiden alitukset kuitenkin kompensoivat osan sosiaalipalvelujen taloushaasteita, jotka ovat kuitenkin pienentyneet syyskuun aikana.

Kun tiedossa olevat arviot sekä tulo- että menopuolen merkittävimmistä tekijöistä huomioidaan, hyvinvointialueen tulossennusteen arvioidaan olevan tulokseltaan 8,3 milj. euron ylijäämäinen. Kokonaistilanne on parantunut noin 3,9 milj. euroa syyskuun aikana. Toimialueiden tulossennusteisiin on sisällytty kuluvana vuonna toteutuvia lisätoimenpiteitä noin 9,4 milj. euron edestä. Uusista mahdollisista lisätoimenpiteistä ja niiden kohdentamisesta toimialueille käydään tarkentavaa keskustelua aluehallituksen ohjauksessa.

Vuoden 2026 investointien muutettu talousarvio, jossa on huomioitu aluevaltuuston hyväksymät kiinteistökaupat, on 119,2 milj. euroa. Investointien toteuma tammi-syyskuussa on 77,6 % (92,5 milj. euroa). Rakennusinvestoinneista on toteutunut 87,4 % (84,3 milj. euroa). Laitte- ja kalustoinvestointien toteuma on 35 % (4,8 milj. euroa). ICT-investointien toteuma on 20,9 % (0,3 milj. euroa) ja asiakas- ja potilastietojärjestelmähankkeen toteuma laajakantoisissa investoinneissa on 40,8 % (3,1 milj. euroa).

Henkilöstömäärän (HTV2) kasvu on taittunut sopeutustoimien sekä suunnitelmallisen henkilöstövoimavarojen johtamisen seurauksena. Vaikka henkilöstömäärä on vähentynyt, henkilöstökulut ovat kasvaneet, joka johtuu pääosin palkankorotuksista. Osittain kasvua selittää suunniteltu ostopalvelujen ottaminen omaksi työksi. Työkykyperäisten poissaolopäivien määrä jatkaa edelleen laskuaan ja on vähentynyt 3,4 % vuoteen 2025 verrattuna. Olennaisia tekijöitä sairauspoissaolojen vähenemisessä ovat edelleen työkykyjohtamisosaamisen kehittäminen, työterveysyhteistyön kehittäminen, korvaavan työn mahdollisuuden hyödyntäminen ja mielen hyvinvointia edistävien käytänteiden kehittäminen. Esihenkilöiden valmius motivaation johtamiseen tukee työkykyisten päivien lisäämisessä.

Osavuositarkastuksissa raportoidaan myös tuottavuusohjelman toteutumisesta. Tuottavuusohjelma sisältää merkittävimmät palvelukokonaisuudet (lisäpanostukset) lakisääteisyyden turvaamiseksi, rakenteelliset muutokset (toiminnan uudistaminen) ja talouden sopeuttamisohjelman (säästöt). Tuottavuusohjelmalla ja strategisilla kehittämishankkeilla vastataan ministeriöiden hyvinvointialueelle asettamiin toimenpidesuosituksiin ja alueelle myönnetyn lisärahoituksen ehtoihin.

Lisärahoitusneuvotteluissa todettujen palvelupuutteiden korjaaminen ja palvelujen lakisääteisyyden parantaminen on käynnistynyt suunnitellusti. Lisäpanostuksista aiheutuneet toimintakulut eivät alkuvuoden aikana ole täysimääräisesti realisoituneet, mutta niiden toteutuminen on huomioitu talousennusteessa.

Terveyspalvelujen toimialueella erityisesti erikoissairaanhoidon kiireettömän hoidon saattaminen lainmukaiseen tilaan on edennyt, mutta nopeus ei ole ollut LVV:n arvion mukaan riittävä. Jonojen purkaminen jatkuu koko vuoden 2026 ja tavoitteena on ollut stabiloida tilanne lakisääteiseen tilaan lopullisesti vuoden 2027 aikana. Määrärahoja on kohdennettu lisärahoitusneuvottelujen perusteella uudestaan ja lakisääteisten jonojen purkamiseksi talousarviossa toteutettu 6,2 milj. euron lisäpanostus vuodelle 2026 on mahdollistanut suotuisan kehityksen jonojen osalta. 29.6.26 asetettu pienennetty uhkasakko on edelleen riskinä syksyllä 2026. Selitys LVV:lle on annettu 15.10.26.

Sosiaalipalveluissa on edistetty sovittuja toimenpiteitä ja siten kiinnitetty huomioita kulujen kasvuun ja parannettu palveluihin pääsyä. Palvelutarve kasvaa toimialueella kaikissa ikäryhmissä mm. hyvinvointialueen väestörakenteesta ja sosioekonomisesta tilanteesta johtuen voimakkaasti. Uuden asiakas- ja potilastietojärjestelmän käyttöönoton näkökulmasta toimialueen henkilöstö on osallistunut aktiivisesti koulutuksiin. Lastensuojelussa asiakkuuksien määrä sijoituksissa kasvoi alkuvuoden aikana. Kasvu on kuitenkin nyt hienoisesti taittunut. Lapsiperheiden palveluissa psykologien rekrytointi on vuoden aikana kohentunut ja ostot viime vuoteen nähden ovat pienentyneet. Lastensuojelun sijaishuollon nettokäyttökustannukset ovat maan korkeimmat. Työikäisten palveluiden asumispalveluissa olevien määrä on kasvanut. Vaikka kevyen asumisen ohjauspalveluun on satsattu. Asiakkuuksia on siirtynyt toisilta palvelualueilta työikäisten sosiaalipalvelujen raskaisiin asumispalveluihin. Suhdeluku kevyen ja raskaan palvelun välillä on kuitenkin kehittynyt myönteisesti. Perhehoitoa on lisätty ja perhehoitoon valmistellaan yhteistä toimintaohjetta sekä kehittämissuunnitelmaa palvelualueita ylittäen.

Kuluvan vuoden tavoiteasetannassa onnistuminen edellyttää muutosjohtamista ja rakenteellisia uudistuksia tuottavuuden parantamiseksi, samalla valmistaudutaan hyvinvointialueen uuden strategian toimeenpanoon tavoitejohtamisen toimintamallia hyödyntäen.

Liitteenä 3. osavuosisikatsaus sekä laadun ja omavalvontaohjelman raportti 3/2026